

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ**

БУХОРО ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ

БОШЛАНГИЧ ТАЪЛИМ МЕТОДИКАСИ КАФЕДРАСИ

**“БОШЛАНГИЧ СИНФ ОНА ТИЛИ ТАЪЛИМИНИНГ
УЗВИЙЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШДА ИННОВАЦИОН
ТЕХНОЛОГИЯЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ”**

**МАВЗУСИДА ВАЗИРЛИК МИ҃ЁСИДАГИ
ИЛМИЙ-АМАЛИЙ КОНФИРЕНЦИЯ**

МАТЕРИАЛЛАРИ

2020 йил 16-17 марта

БУХОРО - 2020

КОНФЕРЕНЦИЯНИНГ ДАСТУРИЙ ҚҮМИТАСИ

- О.Х.Хамидов – Бухоро давлат университети ректори, иқтисод фанлари доктори, профессор, раис.
- О.С.Қаҳхоров – илмий ишлар ва инновациялар бўйича проректор, раис мувовини.
- Ў.У. Рашидов – молия ва иқтисод ишлари бўйича проректор, аъзо.
- Қ.Р.Тўқсонов – мактабгача ва бошланғич таълим факультети декани, аъзо.
- Ю.Ю.Азимов – мактабгача ва бошланғич таълим факультети ўқув ишлари бўйича декан ўринбосари, аъзо.
- Н.О. Сафарова – мактабгача ва бошланғич таълим факультети ёшлар билан ишлаш бўйича декан ўринбосари, аъзо.
- А.Р.Ҳамроев – бошланғич таълим методикаси кафедраси мудири, аъзо.
- Ю.А. Пулотова – бошланғич таълим методикаси кафедраси ўқитувчи, котиб.

КОНФЕРЕНЦИЯНИНГ ТАШКИЛИЙ ҚҮМИТАСИ

- О.С.Қаҳхоров – Бухоро давлат университети илмий ишлар ва инновациялар бўйича проректор, раис мувовини.
- Қ.Р.Тўқсонов – мактабгача ва бошланғич таълим факультети декани, раис мувовини.
- Г.Т. Зарипов – ИТ, И ва ИПКТБ бўлими бошлиғи, аъзо.
- Ю.Ю.Азимов – мактабгача ва бошланғич таълим факультети ўқув ишлари бўйича декан ўринбосари, аъзо.
- Н.О. Сафарова – мактабгача ва бошланғич таълим факультети ёшлар билан ишлаш бўйича декан ўринбосари, аъзо.
- А.Р.Ҳамроев – бошланғич таълим методикаси кафедраси мудири, аъзо.
- Ф.М.Қосимов – бошланғич таълим методикаси кафедраси доценти, аъзо.
- Ғ.М.Сайфуллаев – бошланғич таълим методикаси кафедраси доценти, аъзо.
- Н.Б.Адизова – бошланғич таълим методикаси кафедраси катта ўқитувчи, аъзо.
- Р.А.Қўлдошев – бошланғич таълим методикаси кафедраси ўқитувчи, аъзо.
- Р.Х.Жумаев – бошланғич таълим методикаси кафедраси ўқитувчи, аъзо.

Тўплам Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлигининг 2020 йил 13 февралдаги “Вазирлик тизимидағи олий таълим ва илмий-тадқиқот муассасаларида 2020 йилда ўтказиладиган илмий ва илмий-техник анжуманлар режасини тасдиқлаш тўғрисида” 116-сонли бўйруғига ижросини таъминлаш максадида 2020 йил 16 март куни Бухоро давлат университети Бошланғич таълим методикаси кафедрасида **“Бошланғич синф она тили таълимининг узвийлигини таъминлашда инновацион технологиялардан фойдаланиш”** мавзусидаги илмий-амалий конференция материаллари асосида тузилди.

Тўпламга киритилган мақола ва тезислар мазмуни, илмийлиги ва далилларнинг ҳаққонийлиги учун муаллифлар масъулдирлар.

Масъул муҳаррир:

А.Р.Ҳамроев, педагогика фанлари номзоди, доцент

Тақризчилар:

Б.Р.Адизов, педагогика фанлари доктори, профессор
Ю.Ю.Азимов, филология фанлари номзоди, доцент

Ота оғзининг таноби қочиб илжаярди. (С.Аҳмад)

Оғзининг таноби қочмоқ фразеологизми аслида ижобий оттенкага эга бўлган бирлик ҳисобланади ва беҳад севинмоқ, хурсанд бўлмоқ маъноларида қўлланилади. Аммо ушбу ибора билан салбий оттенкага эга бўлган илжаймоқ феълининг ишлатилиши натижасида ҳар икки бирлик ҳам салбий тус олган, яъни отанинг хурсандлигига сўзловчи салбий муносабатда ва ўз муносабатини билдириш, англашилаётган маънони кучайтириш учун ушбу бирликлардан фойдаланган.

Лексик бирликлар тил лугат бойлигининг асосини ташкил қиласиди. Шундай экан, улар модаллик категориясининг ифодаланишида ҳам катта аҳамият касб этади.

Адабиётлар:

1. Жамолхонов X. Ҳозирги ўзбек адабий тили. Т.: Талқин, 2005.
2. Нурмонов А. Танланган асарлар. I жилд. – Т.: Академнашр, 2012.
3. Петрова М.А. Типы немодальных значений модальных предикатов (на материале славянских и германских языков): дис. – М., 2007.

MAKTAB O'QUVCHILARINING GRAFIK VA KALLIGRAFIK QOBILIYATLARINI SHAKLLANTIRISHNING METODOLOGIK ASOSLARI

R. A. Qo'ldoshev, BuxDU o'qituvchisi

Ushbu maqolada maktab o'quvchilarining grafik va kalligrafik qobiliyatlarini shakllantirishning metodologik asoslari haqida gap boradi.

Kalit so'zlar: yozuv, to'g'ri yozuv, grafik yozuv, xat

В данной статье рассматриваются методологические основы развития у учащихся графических и каллиграфических способностей.

Ключевые слова: орфография, правильное письмо, графическое письмо, письмо

This article discusses the methodological foundations of the development of graphic and calligraphic abilities in students.

Keywords: spelling, correct letter, graphic letter, letter

О'quvchilarga yozishni to'g'ri o'rgatish uchun siz o'quvchilarining grafik yozish ko'nikmalarini qanday shakllantirayotganini, qo'l yozuvi qanday rivojlanib borishini va bu ko'nikmalarni shakllantirish uchun eng yaxshi sharoitlar mavjudligini bilishingiz kerak. Ular uzoq mashqlar paytida ishlab chiqariladi. Masalan, o'qish, hisoblash qobiliyatları, o'qish, chizish, gapirish, to'qish va hokazolar.

Grafik yozish qobiliyati insonning sezgi qobiliyatları bilan bog'liq. Ammo mehnat (tikuvchilik, kesish, biron bir vosita bilan ishslash) yoki sportda (raqs, to'p o'yinlari va shu kabilalar), grafik ko'nikmalariga kiritilgan sezgi ko'nikmalaridan farqli o'laroq harflar insonning bilish faoliyati bilan bog'liq bo'lib, yozish jarayoniga xizmat qiladi. Bu ularning shakllanishining o'ziga xosligi va murakkabligi. Ular yakka holda emas, balki o'qish, imlo va yozma tilni rivojlantirish bilan birgalikda shakllanadi. Yozish jarayonining eng yuqori darajasida imlo va xattotlik tomonlari tan olinmaydi yoki unchalik

tushunilmaydi. Odamning asosiy diqqat markazida fikrni so‘z bilan ifodalash. Bu yozma nutqni yuqori darajada bilish jarayonida yozuv jarayonida qalamning harakatini kuzatish mumkin emas degani emas. Yozuv jarayonida qo‘lning harakatiga e’tiborni qaratish juda mumkin (agar kishi allaqachon qo‘l yozuvini ishlab chiqqan bo‘lsa ham), lekin odatda yozuv jarayonida qo‘lning harakatlarini kuzatib borishning hojati yo‘q. So‘zlarni yozish jarayoni jismonan sog’lom odam yurish kabi oson va tez amalga oshiriladi.

Nusxalash usuli. Bu doirani o‘quvchilar tomonidan yozish jarayoni haqida etaricha xabardor bo‘limganligi va hatto harf shakli haqida tasavvurga ega bo‘limganligi sababli cheklangan darajada qo‘llanilishi kerak. Ba’zan talaba harfni aylana oladi, element to‘g’ri yo‘nalishda emas. Ammo nusxa ko‘chirishda talaba to‘g’ri harakatni amalga oshiradi: qisman, hajmda, hajmda, yo‘nalishda, shaklda - bir so‘z bilan aytganda, ba’zan vizual ravishda seziladigan narsadan, u yozayotganda harakatni uddalay olmaydi. Namunani o‘chirish va yozish qobiliyatları uchun turli shakllar namunasini o‘rab olishning psixologik ahamiyati. Modelni aylanib yurish vosita ishlashini mashq qiladi. Namunani o‘rab qo‘yish mexanik ravishda amalga oshirilganligi sababli, cho‘zilgan aylanma shinalar va o‘quvchini bezovta qiladi. Ba’zi o‘qituvchilar talabalarga namunalarni shaffof qog’oz, iz qog’ozi orqali nusxalashga ruxsat berishadi. Psixologik nuqtai nazardan qog’oz qog’ozi yoki fikrlarni o‘rganish bilan bir xil ma’noga ega - to‘g’ri harakatni tuzatish. Qanday bo‘lmasin, nusxa ko‘chirish xat shaklida va to‘g’ri harakatlar bilan amalga oshirilishi uchun juda muhimdir, chunki aks holda nusxalash kerakli effekt bermaydi va noto‘g’ri harakatlar tuzatilishiga olib kelishi mumkin.

Xayoliy yozuv yoki namunani aylantiring, havoda xat. Bu erda talaba nafaqat vosita sezgilariga, balki vizual ravishda seziladigan naqshga ham tayanadi. Xayoliy yozuv o‘qituvchining yozgan namunasiga ko‘ra yoki doskada yoki o‘qituvchining xatidan so‘ng doskada amalga oshiriladi. Talabalar xatlarni yozishlari va ularni umuman tasvirsiz, xotiradan birlashtirib, havoda yozib, qo‘lda ushlab turishlari mumkin. Bunday mashqlar o‘quv jarayonini jonlantiradi. Ushbu uslubning nochorligi shundaki, o‘qituvchi harakatni takrorlash, takrorlash natijalarini, bolalar harakatlarni va namunaning shaklini qanchalik aniq takrorlashni hisobga olmaydi.

Nusxalash usuli ham, xayoliy yozish ham to‘g’ridan-to‘g’ri ta’sirdan tashqari - harakatni ikki baravar oshirish, shaklini idrok etish, o‘quvchining e’tiborini jalb qilish, yozishga qiziqishni uyg’otish va o‘qitish shaklini diversifikatsiya qilishda yordam beradigan texnikalardir.

Harflarning shaklini tahlil qilish. Buni turli yo‘llar bilan amalga oshirish mumkin. Siz xatning shaklini tahlil qilishingiz, uni tarkibiy qismlarga ajratib, vizual ajratib ko‘rsatilgan elementlarga ajratishingiz mumkin. O‘qituvchi element elementlarini tahlil qilish xatning shakli va uning imlo xususiyatlarini ko‘rib chiqishga imkon bermasligini yodda tutishi kerak. Shuning uchun o‘qituvchi bundan keyin harfni qanday yozishni tushuntiradi, harakatning asosiy elementlarini ta’kidlab, harf shakli, elementlarning nisbati xususiyatlarini bajaradi. Shunday qilib, harflar shaklini tahlil qilish harflar birinchi marta kiritilganligiga yoki yozish qanchalik qiyin bo‘lishiga qarab turli xil usullarda amalga oshiriladi.

Grafik yozish ko'nikmalarini o'qitish usullaridan biri bu o'quvchilar yaxshi bilishi kerak bo'lgan o'rganish qoidalariiga kirishdir. Bu yozish qobiliyatini ongli ravishda egallahsga yordam beradi. Agar ongli ravishda assimilyatsiya qilish, mahorat hali ham takomillashtirilsa va avtomatlashtirilmagan bo'lsa, zarurdir. Yozishda qoidalarni bilish juda qisqa shakllantirilishi kerak va ularning soni oz bo'lishi kerak. Har bir talaba ushbu qoidalarni o'rganishi va ularni amalda qo'llashi kerak. Qoidalarni o'qituvchi o'quv jarayonida talabalar oldiga qo'yadigan vazifalardan iborat.

1-sinfda birinchi navbatda to'gri o'tirish, daftarning holati, keyin yozish jarayoni bilan bevosita bog'liq qoidalarni kiritiladi: so'zlardagi harflar bir xil nishablik bilan yozilishi kerak; harflarni bir-biridan bir xil masofada so'z bilan yozish kerak; chiroqli yozish kerak.

2-sinfdan boshlab quyidagi qoidalarni joriy etiladi: so'zlardagi harflar bir xil balandlikda yozilishi kerak (yilning ikkinchi yarmi); bo'g'in doimiy ravishda yoziladi; tez va chiroqli yozish kerak.

O'qituvchi ushbu qoidalarni asta-sekin kiritishi kerak. Shunday qilib, u dastlab xuddi shu nishab bilan imlo qoidalarni kiritishi mumkin. Ushbu qoida xatlardan oldingi davrda allaqachon tushuntirilgan. Bolalar qiyalik chizig'i nima ekanligini, qiyalik bilan yozish nimani anglatishini va o'qituvchiga to'g'ri, ammo egri tayoqlarni yozish kerakligini takrorlaydilar. Harflar, bo'g'inlar va so'zlarni yozishga o'tishda, qiyshaygan yozish to'g'risida qoida hosil bo'ladi. Keyin, takliflar xatiga o'tishda, xatlarni yagona tartibga solish to'g'risida qoida joriy etiladi. Uzluksiz harf birikmalarining texnik usullarini tushuntirib bo'lgach, doimiy xatlarni yozish qoidasi tuziladi. Qoidaga ko'ra siz chiroqli yozishingiz kerak - bu avvalgilaridan xulosa. Chiroqli yozish nimani anglatadi? Toza, dog'larsiz yozing, maydonlardan chetga chiqmang, ravon va egri yozing, harflarni ikki marta aylantirmang.

Siz har bir darsda qoidalarni zo'ravonlik bilan kiritmasligingiz kerak. Aks holda, ko'nikmalarini ongli ravishda o'zlashtirishga qaratilgan ushbu uslub uning teskarisiga aylanadi: so'zlar o'quvchilar ongiga etib bormaydi.

Bolalarning o'zlarini xatoning nima ekanligini, nima uchun harf, bo'g'in, so'z noto'g'ri yozilganligini bilib olishlari va bunday xatolarni qanday qilib oldini olish to'g'risida javob topishlari uchun o'qitishning yana bir usulini xato deb hisoblash mumkin. Shu bilan birga, 1-sinfda xatolarni taxtaga xato yozish misolini keltirmaslik yaxshiroqdir. Bolalarga o'z xatolarini topib, ularni tuzatish tavsiya etiladi.

2 va 3-sinflarda o'qituvchi doskada ko'plab o'quvchilarga xos bo'lgan xato qiladi. O'qituvchi boshqa bir qator texnikalarni qo'llashi mumkin. Kross-tekshirish usullari ham qo'llaniladi. Bolalar qo'shnining ishini baholashni yaxshi ko'radilar va ko'pincha birovning xatosini ko'rishadi. O'qituvchi bolalarni mehnatni baholashga emas, balki yordamga qaratishi kerak: kamchilikni ko'rishga yordam beradi va uni qanday tuzatish kerakligini tushuntiradi. Qo'l harakatlarining silliqligi va murakkabligini rivojlantirish uchun harfda jasorat, qulaylik va ravonlikni rivojlantirishga mo'ljallangan turli xil qo'shimcha ko'chadan va zarbalar mavjud.

Shunday qilib, **grafik mahorat** - bu nutq tovushlarini (fonemalarni) tegishli harflarga ajratish va transkodlash, ularni qog'ozga yozish va shu bilan birga takrorlanadigan harflar majmuasini (so'zlarni) tanib olishning avtomatlashtirilgan usuli. **Kalligrafiya** - go'zal yozma faqat san'at, deb, yaxshi (aniq) va qattiq qo'l yozish qobiliyati. "Xattotlik" atamasi "qo'lyozma", "xat" so'zlari bilan birlashtirilgan.

Grafik mahorat - bu bir tomondan nutq (intellektual), ikkinchi tomondan - vosita sifatida o'zini namoyon qiladigan murakkab nutq-motor harakati. Shuning uchun boshlang'ich yozishni o'rgatish va grafik mahoratini shakllantirish jarayonida ushbu qonunlarni hisobga oladigan tegishli sharoitlar kabi metodologiyalarni yaratish kerak. Aytgancha, eslash qobiliyati bu "takrorlash natijasida hosil bo'lgan, rivojlanishning yuqori darajasi va element-ongli ongli tartibga solish va nazoratning yo'qligi bilan tavsiflangan harakat".

Savod o'rgatish davrida yozishni murakkab nutq-motor harakati sifatida yozish maxsus o'rganish va assimilyatsiya mavzusidir. Va avtomatlashtirish rivojlanib borgan sari, bu harakat assimilyatsiya mavzusining ahamiyatini yo'qotadi va faqat yozma va yozma nutqning faqat texnik (ijro etuvchi) funktsiyasini bajarishni boshlaydi. Harflar va ularning komplekslarini qog'ozga tushirish jarayoni talabalar tomonidan tez, samarali va oson amalga oshiriladi, ko'p aqliy va jismoniy stresslarsiz. Bu ularga yozuvning boshqa jihatlariga e'tibor qaratishga imkon beradi: imlo va sintaktik harakatlarning shakllanishi, o'z fikrlarini yozma ravishda to'g'ri va aniq ifoda etish qobiliyati va boshqalar.

Adabiyotlar

1. Davlat TalimStandartiningboshlang'ichta 'limo 'quvdasturi (yangitahrir) 2017 y. 249 bet
2. Y.Y. Azimov, R.A.Qo'ldoshev. «Husnixatga o 'rgatishningamaliyasoslari» (Metodikqo'llanma)-Toshkent. «TuronZaminZiyo»nashriyoti, 2017.-132 b.
3. Y.Y. Azimov. «Husnixat» -Buxoro. «Durdona»nashriyoti, 2012.-132 bet.

BOSHLANGICH TA'LIMDA INTERFAOL USULLARDAN FOYDALANISH

*T.Sh.Ergasheva, Buxoro shahar
35-maktab o'qituvchisi*

Maqolada boshlang'ich ta'linda foydalanimadigan interfaol usullarning pedagogik-psixologik xususiyatlari to'g'risida fikr yuritilgan.

Kalit so'zlar: shaxs, axborot, interfaol, metod, dars.

В статье рассматриваются педагогические и психологические особенности интерактивных методов, используемых в начальном образовании.

Ключевые слова: личность, информация, интерактив, метод, урок.

The article discusses the pedagogical and psychological features of the interactive methods used in primary education.

Keywords: personality, information, interactive, method, lesson.

Мундарижа

Хамидов О.Х. Таълим ислоҳоти ва инновацион технологиялар	3
Қаҳҳоров О.С. Иқтисодий таълимнинг шахс камолотидаги ўрни	5
I ШЎЪБА	
БОШЛАНГИЧ ТАЪЛИМДА ЎҚИТИШДА ИННОВАЦИОН ТЕХНОЛОГИЯЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШНИНГ СИФАТ ВА САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШ	
Чориев Т. Янги авлод она тили дарслекларини яратишда замонавий талаблар	7
Авезов С., Авезова З. Бошлангич она тили дарсларида нутқий кўникма ва малакаларни ривожлантириш воситалари	9
Mahmudov M.H. Boshlang'ich ta'lurma o'zlashtirish jarayonining didaktik asoslari	11
Ҳамроев А.Р. Она тили таълимини моделлаштиришнинг методик имкониятлари	13
Азимов Ю. Ю., Юсуфзода Ш. Ю. Болаларга компьютер ёрдамида математик каллиграфияни ўргатиш	18
Ergasheva G.M., Sakibayeva T.I., Annageldiyeva D.I. Boshlang'ich sinflarda она тили ta'lumda multimedia vositalaridan foydalanish	22
Бабаева Ш.Б. Потребность в методике моделирования синтаксических понятий в преподавании родного языка	25
Qo'ldoshev R. A. Chapaqay o'quvchilarida yozuv ko'nikmalarini shakllantirish	28
Saidmatanova M. Ona tili darslari va qo'shimcha mashqlar	30
Муллаҗсанова М. А. Повышение качества и эффективности использования некоторых видов инновационных технологий на уроках русского языка в начальной школе	32
Toshboyeva M. Yozuv darslarida mustaqil faoliyat turlari	35
Yunusova Z. Ona tili darslarida muammoli vaziyatlar metodi	37
Баротова Н. Бошлангич синф ўқувчиларида креатив ёндашув асосида ижодкорлик фаолияти сифат ва самарадорликни ривожлантириш	39
Шарипова X. Бошлангич синкларда ўқитишнинг илгор технологиялардан фойдаланишнинг педагогик асослари	42
Egamova Z. Boshlang'ich sinflarda son so'z turkumini o'rganishda ta'lumiyl o'yinlardan foydalanish	45
Садуллаева М. Г., Хабибуллаева М. Формы и методы педагогического взаимодействия учителя с учащимися на уроках русского языка	48
Хамдамова М.Б. Модалликни ифодаловчи лексик бирликлар	52
Qo'ldoshev R. A. Maktab o'quvchilarining grafik va kalligrafik qobiliyatlarini shakllantirishning metodologik asoslari	54
Ergasheva T.Sh. Boshlangich ta'lurma interfaol usullardan foydalanish	57
Abdurahmonova M., Sharipova N. Til va nutq jarayonida uchraydigan muammolar va ularni oldini olish yo'llari	59
Mirzoyeva G.T. Boshlang'ich sinf ta'lumida innovatsion texnologiyalardan foydalanish	62
Qahhorova A.Sh. Interfaol metodlarning boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodiy fikrlashni shakllantirishdagi ahamiyati	64
Kurbanova Sh. N., To'ymurodova N. Boshlang'ich ta'limga axborot kommunikatsiya vositalarini joriy etishda o'qituvchi innovatorligi	67
Ro'ziyeva G. R. Boshlang'ich sinflarda akt vositalari bilan o'qitish orqali ta'lim samaradorligini oshirish	70
Qo'ldoshev R.A., Qayumov L., Toyirova N. Savod o'rgatish jarayonida o'quvchilarni yozuvga o'rgatish	72
Husenova F. S. Boshlang'ich sinflarda interfaol uslullardan samarali foydalanish	75

<i>Hakimov F.N., Gaipov A.J., Musurmonqulova N.I.</i> Savod o'rgatish jarayonida audio vositalari yordamida harf va tovush, bo'g'in mavzularini o'rgatish texnologiyasi	77

II ШЎЬБА

БОШЛАНГИЧ СИНФ ОНА ТИЛИ ДАРСЛИКЛАРИНИ ЯРАТИШ МУАММОЛАРИ

<i>Safarova N.</i> Uzluksiz ta'lif tizimi uchun didaktik materiallar yaratish va takomillashtirish - dolzarb muammo sifatida	80
<i>Qodirov T., Jumayev R.X.</i> Yangi avlod ona tili darsliklarini yaratish jamiyat taraqqiyoti asosi	80
<i>Jumayeva H.G'</i> . O'qish kitoblari yaratilishi tarixiga oid ayrim mulohazalar	84
<i>Xayrullayeva D. N.</i> 4-sinf "ona tili" darsligi haqida mulohazalar	88

III ШЎЬБА

ОНА ТИЛИ ВА ЎҚИШ ДАРСЛАРИДА МАЪРИФИЙ-АХЛОҚИЙ ФАЗИЛАТЛАРНИ ШАКЛЛАНТИШИ

<i>Jumaniyozova M., Bobojonova I.</i> Boshlang'ich sinf o'qish darslarida o'quvchilarda umuminsoniy qadriyatlarni shakllantirish	91
<i>Жумаев Р.Х., Элмуродова Ш.Т.</i> З синф ўқиши дарсларида расмларнинг ўқувчилар тарбиясидаги педагогик-психологик аҳамияти	93
<i>Нусратов А. Н.</i> "Музаккири ахбоб"асари xvi-xvii asrlar Buxoro xonligidagi педагогик тафаккур мазмунини ёритувчи муҳим манба сифатida	97
<i>Qodirova S.A.</i> Zarbulmasal-zurubi amsol tarixi	99
<i>Ҳамроева З.</i> Бошлангич синflarda amalga oshiriladigan ma'naviy-ma'rifий iшларнинг педагогик-психологик xususiyatlari	102
<i>Rustamova G. B.</i> Boshlang'ich sinflarda xalq maqollarini o'qitish orqali ma'naviy-axloqiy sifatlarni shakllantirish	105
<i>Сайдова Н.</i> Шарқ mutaфаккирлари ilmий meroslariда шахс камолоти масаласи (Абу Наср Форобий таъlimoti асосида)	107
<i>Рахмонова Г.</i> Ўқувчиларда milлий ma'naviy қадriятlarغا эҳтиёжни тарbияlash долзарб vазifa sifatida	109
<i>Kuyikova G. X.</i> Insonning zafarli hayoti	111
<i>To'xtaboyeva B.</i> Boshlang'ich sinflarda harakatli o'yinlar	113
<i>Гулбоева Ф.</i> Бошлангич синф ўқувчilariда taъlim ва tarbia sifatlariни шакllantiriшda oиланинг ўрни	116
<i>Мусаева Д.</i> Бошлангич синф ўқувчilariда ma'naviy қadriyatlarни шакllantiriшning педагогик асосlari	118
<i>Нусратов А. Н.</i> XVI-XVII asrlar Buxoro xonligida педагогик fikrlar mazmuni	121
<i>Narzullayeva Sh.</i> Zamonaviy intellektual salohiyatli yoshlar tarbiyasida ma'naviy axloqiy fazilatlarning o'rni	123
<i>Ashurova X. R.</i> O'zbek bolalar nasrining tadrijiy tamoyillari va xususiyatlari	125
<i>Sharipova N. R.</i> O'qish kitoblaridagi hikoya janri namunalari va ularning mavzuviy-badiiy mundarijasi	128
<i>Nurova Y.U.</i> Boshlang'ich sinf o'quvchilarini ma'naviy-axloqiy tarbiyalash	132
<i>Hotamova D. Ch.</i> Boshlang'ich sinflarda mumtoz asarlarga oid badiiy parchalarni o'qitish texnologiyasi	133
<i>Qoraboyev H. K.</i> Boshlang'ich sinf o'qish darslarining samaradorligini oshirishda mustaqil ishlarning o'rni	135
<i>Ashuroxunova Sh.T.</i> Ta'lif jarayonini ma'naviy-ma'rifiy asoslarda tashkillashtirish va uning milliy g'oyani rivojlantirishda tutgan o'rni	138
<i>Qoraboyev H. K.</i> Boshlang'ich sinf o'qish darslarining samaradorligini oshirishda uyga	142

vazifalarning tashkil etish	
Qurbanova Y. Boshlang'ich sinf o'qish darslarida maishiy o'yinlarning ijtimoiy hayotda badiiy ifodalananishi	144
Narziyeva B. O'quvchilarning mustaqil o'qish ko'nikmalarini shakllantirishning ta'lim-tarbiyaviy ahamiyati	146
Hamroyeva N. Boshlang`ich sinf "o'qish kitobi" darsliklarida berilgan xalq og`zaki ijodi asarlarining mazmun-mundarijasi	148
Abduraimova X. Topishmoq– folkloarning mustaqil janri	151
Хожиева З. Оилада болаларни тарбиялашда бобо ва бувиларнинг ўрни	153
Yodgorova G. Boshlang'ich sinf o'qish darslarida xalq og`zaki ijodining muhim roli	155
Matyaqubova F. Boshlang`ich sinf "o'qish kitobi" darsliklarida berilgan hikoyalarni o'rganish yo'llari (4-sinf misolida)	158
Po`lotova Y.A.</b> O`zbek va jahon bolalar nasri namunalarini tasniflash asosida o`rganish metodlari	160
Абдуллаева М.И. Ёшларни маънавий-ахлоқий ва жисмоний баркамол этиб тарбиялаш давлат сиёсатининг устувор вазифаси	163
Qodirova S. Adabiy ta'lif orqali o'quvchilarda ma'rifiy-axloqiy fazilatlarni shakllantirishning o'rni va ahamiyati	167
Otayeva M. M., Sharipova N. N. Buyuk sharqning kitobxonlik tarixi va kelajagi	169

IV ШЎЬБА
БОШЛАНГИЧ ТАЪЛИМНИ ИНТЕГРАЦИЯЛАШ МУААММОЛАРИ

Бахриев А. Болаларни мактабга тайёрлашда мусиқа раҳбарининг компетентлиги	173
Иброҳимова Ф.Ф., Раҳматов Ҳ.Ҳ. Замонавий таълимда инновация ва хорижий тажрибалар	175
Умуроғ Ҷ.Л., Ахмедова Ф., Умуроғ Ғ.Л. Бошлангич синф ўкув хонаси интерьери хусусида	179
Qurbanova O'.U. Mustaqillik yillarda o'zbekistonda didaktik fikrlarning rivojlanish tendensiyasi	184
Умуроғ Ҷ.Л. Таълимий (ўкув-билив) муаммоларнинг таълим жараёнига татбиқи	187
Inoyatova Z.X. Qodirova N.G., Zaripova G.D. Ta'lif jarayonida o'qituvchilarning pedagogik va psixologik qobiliyatlarini shakillantirish yo'llari	191
Himoyeva S.J., Hamroyev t, A. R. Kompetensiya tushunchalaridan foydalanib ona tili fanida integratsion dars tashkil etish	194
Ризоева М.Р. Ўкув материалини ўзлаштириш даражалари	196
Ҳамроева Н. Бошлангич синф ўкувчиларида миллий спорт ўйинларининг тарихи хусусида тасаввур ҳосил қилишнинг аҳамияти	199
Элмуродова Ш.Т., Умуроғ Ҷ.Л. Инновацион таълим шароитида педагогларни қайta тайёрлаш ва малакасини ошириш педагогикаси	202
Nazarova S. Pedagogik texnika tushunchasining shakllanishi va rivojlanish bosqichlari	205
Қосимов Ф.М., Қосимова М.М., Каримова К. Бўлажак бошлангич синф ўқитувчисининг ўкувчilarни масалалар тузишга ўргатиш бўйича маънавий – ахлоқий тайёргарлиги	207
Хамраева Ф.А. Особенности развития младших школьников и их возможности для формирования коллектива	209
Ҳасанова Н. Мустақил ўзбекистон конституцияси яратилиши тарихи хусусида	211
Алиева М. Замонавий бошлангич синф ўқитувчисига хос психологик хусусиятлар	217
Баракаева Ш. Ўкувчilarни бағрикенглик руҳида тарбиялашнинг глобаллашув	219

шароитида аҳамияти	
Бозорова С. Олий таълим тизимларида талабалар мустақил ишларини ташкил этишда инновацион ёндашув	220
Ғайбуллаева С. Замонавий педагог шахсига қўйиладиган талаблар хусусида	223
Yorova M., Qo'chqorova S. Boshlang'ich sinf o'quvchilarning ta'lim jarayoniga moslashishuvning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari	225
Жўраева С. Баркамол авлод тарбиясининг маънавий психологияк асослари	228
Иноятова А. Ёш авлодни тарбиялашда психологик ёндашувнинг ўрни	230
Кенжасева Д. таълим тизимида муносабат мезони танлашнинг психолого-педагогик хусусиятлари	233
Davronov I.E., Jo'rayev Sh.I. Boshlang'ich sinf o'quvchilarining qobiliyatlarini rivojlantirishda innovatsion pedagogik texnologiyalarning o'rni	236
Davronov Sh.I. Iqtidorli talaba – etuk mutaxassis shakllanishining assosi poydevori	238
Davronov N.I. Boshlang'ich sinf o'quvchilari jismoniy- psixologik rivojlanishining pedagogik jihatlari	239
Yusufzoda Sh. Y., Shoxnazarova G. Matematikadan o'quvchilar mustaqil ishlarini tashkil etish	242
Obloqulova S., Sharipova N.N. Sharof Rashidov asarlarida ijodkor mahoratining ifodalanishi	244
Karimova G. Kichik mакtab yoshidagi o'quvchilarning ta'lim jarayoniga moslashishuvning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari	246
Ҳакимова Н. Касбий фаолиятда психологик билимларнинг аҳамияти	247
Ҳамроева Б. Бошланғич таълимда психик тараққиёт ва таълим жараёнларининг алоқадорлиги	249
Шаропова М. Маънавий баркамоллик шахс тараққиётининг омили сифатида	251
Бекчанова А. Математик таълимда математикани ўқитишининг маҳсус методлари	254
Qurbanova O'.U., Qudratova S.D. Boshlang'ich sinf o'qituvchilari pedagogik mahorat tizimida o'qituvchi ruhiyatiga ta'sir etish yo'llari	256
Fayzullayeva S., Qosimova M.M., Saidova N. Boshlang'ich sinf o'quvchilarini geometrik materiallar bilan tanishtirish usullari	259
Халилова Ф., Атавуллаева Д. Ижодкор шахсни тарбиялаш таълим тизимининг бош вазифаси	262
Ergasheva N. M. Boshlang'ich sinflarda zamонавий pedagogik texnologiyalaridan foydalanish shart-sharoitlari	266
Ёдгоров Қ.М. Гурух рахбарининг тарбиявий ишларни ривожлантиришга йўналтирилган фаолияти	267
Фатуллаева С.М. Ўқувчиларда инсонпарварлик ҳис-туйғуларини шакллантириш таълим-тарбия жараёнининг муаммоси сифатида	271
Doniyorova, N.M. , Azimov Y. Chapaqay o'quvchilar bilan ishlashda integratsion ta'lim	276
Mustafoyeva D. H. Boshlang'ich ta'limni o'qitishda innovatsion texnologiyalardan foydalanishning sifat va samaradorligini oshirish	278
Худойқурова Ш. Бўлажак бошланғич синф ўқитувчиларининг билим ва кўникмалари таркиби тизимлилиги сифати	281
Ҳакимова М.Ҳ. Мактабгача ва бошланғич таълимда математик тасаввурларни шакллантиришда узвийликни таъминлашнинг дидактик имкониятлари	283
Ismatov S.R., Shukrullayeva Sh.Sh. Zamонавий pedagogikada ijod va ijodiy qobiliyat masalalari	286

<i>Aminova N.N.</i> Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishga qaratilgan mashg'ulotlarni o'tkazish texnologiyasi	290
<i>Qodirova D.J.</i> 2-sinf ona tili va o`qish darslarida tarqatma materiallardan foydalanish masalalari	293
<i>Фармонова Ш.</i> Лойихавий таълимда ўқитувчининг инновацион фаолияти хусусида	295
<i>Ибрагимов А., Рўзиқулов М.</i> Ўқувчиларда соғлом турмуш тарзини тарбиялашда оила ва мактаб хамкорлиги	301
<i>Abdiyeva Z., Qosimov F.M.</i> 1-sinf matematika darsida 6 sonini o'rgatishda qo'shimcha materiallardan foydalanish	305

V ШЎЬБА

БОШЛАНГИЧ СИНФ ЎҚУВЧИЛАРИНИНГ НУТҚ МАЛАКАЛАРИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ

<i>Qosimov F.M., Qosimova M.M., Idiyev A.O.</i> o'quvchi matematik nutqini o'stirish omillari	310
<i>Sayfullayev G'.M. Alimova L.X. , Olloqova O'</i> : Boshlang'ich sinf tabiatshunoslik darslarida "tabiat va inson salomatligi" mavzusini o'tishda o`quvchilar nutqini rivojlantirish	313
<i>Amonov U.S., Tohirova R.R.</i> Topishmoqlar orqali o`quvchilarning fikrlashini va nutqini rivojlantirish	315
<i>Cho'lliyeva G. T.</i> Boshlang`ich sinf o`quvchilari nutqini o`stirishning pedagogik omillari	320
<i>Рахмонов А. Б.</i> Роль кейс-метода в социально-нравственном развитии учащихся	323
<i>Mirzakbarova M.</i> Boshlang'ich sinf o`quvchilarning nutqiy kompetensiyasi xususida	325
<i>Rasulova T.</i> Bolani maktabga tayyorlashda ota-onas mas'uliyati	327
<i>Xudoiberganova D. O.</i> Boshlang'ich sinf o`quvchilarining nutq malakasini shakllantirish	329
<i>Rahimova M.</i> Kichik mакtab yoshi o`quvchilari o`zlashtirmasligining psixologik sabablari	334
<i>Рахимова Ш.</i> Бошлангич синфларда болалар нутқини ўстиришнинг педагогик омиллари	336
<i>Рашидова М.</i> Бошлангич синф ўқитувчиси малакаларига қўйиладиган талаблар	338
<i>Хафизова Н.</i> Кичик мактаб ёшидаги ўқувчиларнининг ҳуқуқий тарбиясини психологияк ва педагогик асослари	342
<i>Xudayberganova N. K.</i> Boshlang'ich sinf o`quvchilarining bog'lanishli nutqini shakllantirishda inshoning o'rni	344
<i>Safarova M., Bekmurodova S.</i> Boshlang'ich sinf o`quvchilarining ingliz tilida gapira olish ko'nikmasini shakllantirish	347
<i>Aslonova N. M.</i> Activities to encourage creative thinking in the classroom	350
<i>Жўраева Ф.</i> Педагогик маҳоратни такомиллаштиришнинг ўзига хос жиҳатлари	353
<i>Suyunov M.</i> Boshlang`ich sinf o`quvchilarini me'morchilik san'ati orqali ma'naviy tarbiyalash	355
<i>Пиримов А. П., Маратова Ф. А.</i> Роль устных упражнений на уроках математики в начальных классах	359